

אגודות התלמידים

במדורנו החדש "לאור הזכרונות", יספרו ותיקי הקריה על אירועים ומאורעות שאירעו בימיה הראשונים של קריית אונג

אחרי

יד

צמר

פיסלי ח'נס

יה זכשירים יגשטיין מתקון

רית-אונג

ת מים "תריסולה"

בחר עשיר

ת תר רים בבית תלמיד, הצהרונים ירמן בלוק 1/16

ת לתות הזה "צלון"

733780

מח 7. ת וילדים

ליים קבלת

פ. י. היימן הנו מראי שוני המתיישבים ה"בורי גנים" בכפר אונג (פ. י. הרי זה פריץ-יעקב. "פריץ משום שאני יקד", אומר מר היימן, "יעקב - כי אני גם יהודי...")

ראשוני-הראשונים מבין ה"מתיישבים היו פועלים; אחר רכשה חבר "רסקו" שטח אדמה ובנתה עליו בתים. עליהם הת-יישבו בני המעמד הבינוני - מרביתם "יקים". ארבעים מג' רשים היו בשטח "רסקו", אך רק 13 משפחות התיישבו עלי-הם - שכן הגיע צו מהממשלה הבריטית שקבע להפסיק את כל הבנייה באזור: הבטון היה דרוש לביצורים על גבול סורי-יה...

היה אמנם זול, אך דרשו ממני להכנס - יחד עם רכישת ה-דירה - להסתדרות, ולכן לא הסכמתי, שמעתי או על בניי-נים שחיקמה "רסקו" במקום הקרוי כפר-אונג. נסענו לשם וראינו כי טוב - כי ישנן אפשרויות. קנינו את הבית ו' איננו מצטערים..."

אך כל זה בבחינת הקדמה בלבד. מר היימן שימש, שנים רבות, כחבר המועצה המקומית - החל מהימים שהמועצה הי-תה רק ועד - ומתמיד, הת-מחה בענייני המים. על רקע זה, הוא מספר סיפור מעניין - כיצד זכתה הקרייה - כלומר הכפר - במים ה"עצמאיים" שלו. ובכן:

"בשנת 1943, בימי השיא של מלחמת העולם", מספר מר היימן, - "הודיעה לנו לפתע כפר אויר שהיא מנתקת לנו את אספקת המים - קי-בלנו או את המים מהבאר ה-כפר-אורי". קמה בהלה גדולה בכפר אונג. כולם גידלו תפוחי-אדמה - היו אלה ימי המל-חמה, זכור - ולכולם היו דרושים מים: כפר אויר רצתה את המים לגידולים שלה, וגר-רלה של כפר-אונג לא נגע לה-

ערכים אינם מבטאים את ה-אות פ' והיה משוכנע כי גילח באר, היינו - "פומפה" ב-התכוון לבומבה אמיתית - כלומר, החור הגדול נוצר מ-התפוצצות פצצה גדולה...

"לאחר יום מצא ככל זאת, בפרדס אהר, באר עם משאבה שאפשר היה להפעילה. איתרו את ב-עליה, יהודי דתי מתלי-אכיב, וקם, שנתן אישור להפעילה - פרט לשכ-תות.

עתה, צריך היה צינורות ושלוחים בהולים גילו צינורות שאין שימוש להם בפרדס ב-מגדיל; אותם ימים נוסשו פר-דסים רבים, מאן אפשרות ל-שווק את תפוחי הזהב.

"ועתה, כיצד משלמים עבור הצינורות? ניגשתי למשרדי "רסקו" בתל-אביב, - ממ-שיך מר היימן בסיפורו, -

כוסה ע"י הלוחות פנימיות בכפר.

"שלחנו להביא הצינורות. העברנו אותם בחשכת הליל לכפר אונג - לא היה זמן ל-קבל אישור מהבריטים, גם לא היתה ודאות אם יאשרו זאת - וביום ה' הגיעו ה-צינורות לכפר. והמועד לס-גירת המים מכפר אויר היה יום השבת הקרוב, כלומר ב-עוד יומיים..."

"למן הבוקר חילקנו את העבודה בין תושבי הכי-פר: אלה יחפרו את התי-עלות מן הכפר ועד ה-משאבה, אלה יניחו את הצינורות, אדר לר התני-וב להלחים... כולם פעלו כמרץ עצום, ברוח התי-נדבות נפלאה - שכמו-תה, מה חבל - שוב אין רואים בארץ.

כל אנשי הכפר כולם הת-גייסו לעבודה, לאחר שעות ה-עבודה הרגילות שלהם; חפרו והניחו צינורות והלחימו ר-עבדו עד מאוחר מאד בלילה; וביום ו' אחרי הצהרים היה הכל מוכן והצינורות חוברו ל-משאבה ובשבת ב-11 בבוקר עמדו כולם ליד מודד המים וגרינברג עמד להפעיל את ה-משאבה - שעתידה היתה ל-ספק את המים העצמאיים ה-ראשונים של הכפר.

"היה זה רגע מרגש, חשש-נו שמא משהו לא ידפוק... אך גרינברג הפעיל את ה-מוטור, הכל פעל כהלכה והי-מים זרמו בשטף עז. השמחח היתה כה גדולה, עד שבעיני רבים נצנצו דמעות של אושר. סוף סוף, אפשר היה לפתוח ממטרות ללא חשש וללא הג-בלה; לא עוד היינו תלויים בחסדיהם של אנשי כפר אויר.

"אחת ערב עמדנו לחגוג ב-ביתו של ד"ר צרף את המ-אורע הגדול. אך - נתערבה ש-מחה בשמחה אחרת: אותו יום עצמו הודיע הרדיו על כניעת הקורפוס הגרמני בצ-פור-אפריקה. שגל - 300 אלף חיילי, נשק וציוד למכ-ביד - בידי כוחות בנות ה-ברית.

"היה זה סיומה של ה-מלחמה בצפון-אפריקה, ומאורע שסימל את תחי-לת-סופה של מלחמת ה-עולם. אותה חגיגה ב-ביתו של ד"ר צרף היתה אחת העליזות ביותר ש-ידעתי מימיו..."

פ. י. היימן

"ודרשתי להפגש עם המנהל, ד"ר פרדר, הוא לא פנוי, ענה מזכירי. הסברתי שהעניין דחוף ביותר. פרדר עסוק, אמר ה-מזכיר. התחלתי צועק, ולמש-מע הצעקות נזעק ד"ר פרדר מחדרו ושאל מה הרעש. הוד-שכתי לצעוק, וצעק אף הוא, וכמעט שהתחוללה קטטה גדו-

לה, אלמלא בא המזכיר והפי-ריד בינינו. משברגעו הרוחות, הסברתי לו במה המדובר. הזכרתי לו כי "רסקו" התחיל-ה בה לדאוג למים לתושבים וכי כפר אויר מנתקת את המים, אין זה עניינה של רסקו, אמר ה-ד"ר. אמרתי, כי אם לא יהיו מים - יבואו כל תושבי כפר אונג הגרים במבנה רסקו, יחד עם הילדים, הכלים, העזים והתרגולות ויתיישבו במשר-די רסקו... במקו לשם - נמצא לבסוף הסדר לפיו משל-מת, רסקו סכום כסף, שכמעט וכיסה את מחיר הצינורות ש-מצאנו במגדיל. שאר הסכום

במיוחד, מייד הקמנו ועקה גדולה באוני הרצפלה, מהמרכי-ההקלאר, והלה פסק כי כפר אויר חייבת לספק לנו מים משך שבוע נוסף - ובשבוע זה על כפר אונג למצוא סידור אחר כלשהו.

"הלכו איפוא, תושבי כפר-אונג, וניסו למצוא פתרון אחר. על קדיחת באר עצמאית לא היה מה לדבר - כסף לא היה וכמובן, בשבוע אחד אי אפשר לעשות זאת. ד"ר צרף המנחם הסתובב בין ערביי ה-אזור וחקרם - בגרמניה... אם אולי יודעים הם על באר נטושה כלשהי בסביבה, הפנהו אל אחד מנכבדי ה-ערביים. שאלו ד"ר צרף אם הוא יודע משהו על "פומפה" (משאבה, בלעז). אורו עיני הערבי והולין את ד"ר צרף בין שבילים ושדות והראה לו בור עמוק והסביר לו כי זאת ידע ד"ר צרף שה-

זכה במגרש הכי גבוה, ומה קרה? במגרשו של פוגל היה וארי קטן, שחברת "רסקו" הת-חייבה למלאו ואף עשתה זאת, ובאדמת חמרה משוכנת ב-יותר, היימן צריך היה, במ-רוצח הימים, ליישר מעט את הגבעה שבמגרשו, עשה זאת על חשבו הפרטי וזכה, בתמ-רה, באדמת כורכר שעצים ר-פרחים מתקשים לצמוח עליה..."

איך בכלל מגיע יהודי למקום נידח - אז - כי כפר-אונג? מספר מר ה-יימן: "לא רציתי לגור בתל-אביב.

"חיפשנו, רעייתי ואני, מקום שקט וירוק... הלכנו לחולון, יותר מדי חול, בני-ברק - דתית יותר מדי, רמת-גן - יקרה מדי, ובשכונת בורוכוב, בורוכוב."